

Περιεχόμενα

1. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ ΜΑΣ

ΑΛΗΘΕΙΑ 18/09/2021 σελ.21

---

1. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ ΜΑΣ

Μέσο: . . . . . ΑΛΗΘΕΙΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 18/09/2021 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 18/09/2021

Σελίδα: 21

Των **ΒΑΣΙΛΗ ΛΙΤΣΚΑ**
και **ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΣΤΑΥΡΙΝΙΔΗ** (*)

Η Κύπρος έχει παράδοση στην οινοποίηση πέραν των πέντε χιλιάδων ετών, ξεπερνώντας τις περισσότερες οινοπαραγωγούς χώρες του πλανήτη. Οι γηγενείς ποικιλίες αμπέλου που εξελίχθηκαν στο νησί είναι πολύ καλά προσαρμοσμένες στο ξηρό και θερμό μεσογειακό κλίμα και σπανίως αρδεύονται, ενώ έχουν γενικά χαμηλές απαιτήσεις σε εισροές (π.χ., λιπάσματα, φυτοφάρμακα) σε σχέση με τις ξενικές (εισαγόμενες) ποικιλίες ή με άλλες καλλιέργειες. Σήμερα, καλλιεργούνται 65.000 δεκάρια αμπελώνων που τροφοδοτούν περίπου 70 οινοποιεία, τα περισσότερα ΜΜΕ, για την παραγωγή περίπου 15 εκατομμυρίων φιαλών κρασιού. Ο κλάδος αντιμετωπίζει σφοδρό ανταγωνισμό από εισαγόμενα, πολλές φορές χαμηλότερης ποιότητας, κρασιά, που κατέχουν 65% περίπου του μεριδίου της εγχώριας αγοράς. Η ενίσχυση του εμπορικού σήματος του κυπριακού οίνου είναι αναγκαία για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του κλάδου.

Η ΕΡΕΥΝΑ που διεξάγεται στο **ΤΕΠΑΚ**, σε συνεργασία με άλλους φορείς, κατά τα τελευταία 10 έτη έχει αναδείξει τη σημασία των αμπελώνων για την προστασία του τοπίου και του περιβάλλοντος της Κύπρου. Από το 2019, υλοποιείται το έργο EcoWinery με σκοπό την εξοικείωση των επαγγελματιών του κλάδου της αμπελοαγωγής και της οινοποίησης στην Κύπρο με την έννοια του περιβαλλοντικού αποτυπώματος προϊόντος (Product Environmental Footprint, PEF). Το περιβαλλοντικό αποτύπωμα βασίζεται σε πρωτοβουλία της ΕΕ με στόχο την υιοθέτηση κοινής μεθοδολογίας για την περιβαλλοντική σήμανση των προϊόντων σε όλα τα κράτη μέλη. Επιπλέον, η μεθοδολογία που εφαρμόζεται με το PEF (π.χ., ανάλυση κύκλου ζωής προϊόντος) είναι παγκόσμια αναγνωρισμένη και υιοθετείται και για τη μείωση των αερίων του θερμοκηπίου και το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Ο τελικός στόχος είναι να μεταδίδονται στον καταναλωτή, με σχετικά απλό τρόπο, οι επιπτώσεις και τα οφέλη στο περιβάλλον από την παραγωγή των προϊόντων. Οι χαμηλές απαιτήσεις σε εισροές που παρατηρούνται στις γηγενείς ποικιλίες αμπέλου είναι μια ευκαιρία για την προώθηση των προϊόντων αμπέλου ως φιλοπεριβαλλοντικών.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ, η Ευρωπαϊκή Ένωση εφαρμόζει εδώ και κάποιο διάστημα την Πράσινη Συμ-

ΕΡΕΥΝΑ **ΤΕΠΑΚ**

Η σημασία των αμπελώνων μας

φωνία (EU Green Deal), με τελικό στόχο τον μηδενισμό των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2050. Ανάμεσα στους στόχους της συμφωνίας, είναι η εξασφάλιση της υγιεινής διατροφής και σε προσιτές τιμές για όλους από συστήματα παραγωγής που προστατεύουν το περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα, όπως αναλύεται στη Στρατηγική «Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο». Αξιοσημείωτο στόχο της τελευταίας είναι η μείωση της χρήσης των συνθετικών λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων κατά 20% και 50%, αντίστοιχα, μέχρι το 2030. Επιπλέον, η στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα αναγνωρίζει τη σημασία των στοιχείων τοπίου για τη διατήρηση της άγριας ζωής (π.χ. ξηρολιθιές, φυτοφράκτες, μεμονωμένα δένδρα) και θέτει ως στόχο την κάλυψη του 10% των γεωργικών εκτάσεων με αυτά τα στοιχεία μέχρι το 2030. Οι στόχοι αυτοί είναι αρκετά δύσκολο να επιτευχθούν από τους γεωργούς της Κύπρου, αλλά και άλλων περιοχών της ΕΕ.

Η ΔΟΥΛΕΙΑ που γίνεται στο έργο EcoWinery, είναι σε μεγάλο βαθμό εναρμονισμένη με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας και της Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα. Η εφαρμοσμένη έρευνα που πραγματοποιείται μέσα από τη συνεργασία των εταιρών **(ΤΕΠΑΚ, ΑΠΚυ, Οινοποιείο Νικολαΐδη, Ανάγυρα** - <https://www.nicolaidewinery.com/>), τη συμμετοχή φορέων από το εξωτερικό (π.χ., Με-

τσόβιο Πολυτεχνείο, Cool Farm Alliance) και τη συμμετοχή νέων ερευνητών έχει στόχο να αναδείξει τη σημασία της αμπελοκαλλιέργειας για την 1) προστασία της βιοποικιλότητας και τις επιπτώσεις/οφέλη που έχουν σε αυτή οι διάφορες πρακτικές που εφαρμόζονται στους αμπελώνες, 2) αποθήκευση άνθρακα στους αμπελώνες, για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και 3) εξοικονόμηση πόρων και μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του κρασιού. Το έργο δημιουργεί σχετικά εργαλεία και χειρίδια ώστε να μπορέσουν οι επαγγελματίες του κλάδου να ποσοτικοποιήσουν με αξιοπιστία το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα και να το επικοινωνήσουν στη συνέχεια στους καταναλωτές.

ΠΙΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ, σε περιοχές των Κρασοχωριών και της Κουμανταρίας στη Λεμεσό, διεξάγεται έρευνα για να ποσοτικοποιηθεί η συμβολή των αμπελώνων στην αποθήκευση άνθρακα. Οι αμπελώνες (έδαφος και φυτά) μπορεί να διαχειρίζονται με τέτοιον τρόπο ώστε να μειώνονται/μηδενίζονται οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, ακόμη και να αποθηκεύεται άνθρακας (να αφαιρείται από την ατμόσφαιρα). Η λειτουργία των αμπελώνων προς την κατεύθυνση της αποθήκευσης άνθρακα είναι πολύ σημαντική για την υλοποίηση των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας. **ΣΤΙΣ ΙΔΙΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ**, σε έναν αριθμό αμπελώνων γίνεται καταγραφή της βιοποικιλότητας

✓ **Πώς η δράση κατά της κλιματικής αλλαγής και η προστασία της βιοποικιλότητας μπορούν να ενισχύσουν την ταυτότητα των τοπικών προϊόντων**

(π.χ., μέλισσες, πουλιά, ερπετά, φυτά) με στόχο τη μελέτη της επίδρασης των καλλιεργητικών πρακτικών και χαρακτηριστικών του τοπίου, στην προστασία της βιοποικιλότητας. Τέτοιες μελέτες, είναι σημαντικές για την επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα. Πέραν αυτών, διεξάγεται έρευνα για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και της χρήσης των πόρων στο οινοποιείο Νικολαΐδη. Τελικός στόχος είναι η ανάδειξη της σημασίας των προϊόντων του τόπου για την προστασία των φυσικών πόρων και της βιοποικιλότητας.

ΕΝΑ ΒΗΜΑ πιο πέρα από την επιστημονική δουλειά, η ομάδα των νέων ερευνητών του έργου συμμετείχε και πήρε την πρώτη θέση (μεταξύ 6 ομάδων) σε παγκύπριο διαγωνισμό για την πιο καινοτόμο ιδέα που μπορεί να αξιοποιηθεί εμπορικά στον αγροδιατροφικό κλάδο. Αυτή είναι η αξιοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, ως μέρος του σήματος των γεωργικών προϊόντων, με σκοπό την ενίσχυση της ταυτότητας τους και προώθηση τους στην εγχώρια και διεθνή αγορά. Το έργο EcoWinery συνεχίζεται μέχρι και τον Ιανουάριο του 2022 και περισσότερες πληροφορίες μπορούν να αποκτηθούν μέσα από τη σελίδα του <https://www.sustagric.com/ecowinery.html>.

(*) Βασίλης Λίτσκας, ερευνητής και συνεργάτης διδασκαλίας στο ΤΕΠΑΚ, ιδρυτής της Sustainability Metrics
Μενέλαος Σταυρινίδης, αναπ. καθηγητής στο ΤΕΠΑΚ